

WYMAGANIA OGÓLNE WOS

Wiedza o społeczeństwie to przedmiot interdyscyplinarny korzystający, w przypadku zakresu podstawowego realizowanego w liceum ogólnokształcącym i technikum, z dorobku nauk społecznych (socjologii, nauk o polityce, nauk prawnych, nauk o polityce publicznej oraz elementów nauk: o administracji, o mediach i psychologii), zaś w przypadku zakresu rozszerzonego – z dorobku nauk społecznych (socjologii, nauk o polityce, nauk prawnych, nauk o polityce publicznej oraz elementów nauk: o administracji, o mediach, o poznaniu i komunikacji społecznej oraz psychologii) oraz nauk humanistycznych (etnologii i kulturoznawstwa).

Podstawa programowa wiedzy o społeczeństwie w zakresie podstawowym jest z założenia kontynuacją – w tym nabudowywaniem i rozszerzaniem – nauczania przedmiotu w szkole podstawowej, zaś w zakresie rozszerzonym – nauczania przedmiotu w zakresie podstawowym. Przedmiot w zakresie podstawowym bazuje także na wiedzy i umiejętnościach z zakresu innych przedmiotów szkolnych, między innymi: języka polskiego, historii i geografii, zaś w zakresie rozszerzonym – również podstaw przedsiębiorczości i edukacji dla bezpieczeństwa.

Cele kształcenia (wymagania ogólne) przedmiotu zostały sformułowane dla czterech obszarów: wiedza i rozumienie; wykorzystanie i tworzenie informacji; rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów; komunikowanie i współdziałanie. Treści nauczania (wymagania szczegółowe) zakresu podstawowego podzielono na 7 działów, zaś zakresu rozszerzonego – na 16 działów. Ich realizacja ma służyć głównie wzmocnieniu postaw obywatelskich oraz kompetencji społecznych i kognitywnych uczniów.

Zakres podstawowy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Wiedza i rozumienie. Uczeń:

wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego oraz wybrane współczesne procesy społeczne;

przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym; charakteryzuje zasady i formy demokracji oraz wyjaśnia konsekwencje łamania tych zasad;

przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej;

wyjaśnia specyfikę praw i wolności człowieka oraz podstawowe mechanizmy ich ochrony;

charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego;

przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych;

wykorzystuje swą wiedzę do interpretacji wydarzeń życia społecznego, w tym politycznego.

Wykorzystanie i tworzenie informacji. Uczeń:

pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia społecznego, w tym politycznego;

wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularnonaukowych oraz interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) z zakresu przedmiotu;

wykorzystuje informacje do tworzenia własnej wypowiedzi na temat zjawisk życia społecznego, w tym politycznego oraz ich oceny.

Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Uczeń:

analizuje kwestię godności ludzkiej i przedstawia prawa, które mu przysługują, oraz mechanizmy ich dochodzenia;

rozwija w sobie postawy obywatelskie;

ocenia własne decyzje i działania w życiu społecznym;

rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka;

diagnozuje problemy społeczno-polityczne na poziomie lokalnym, państwowym, europejskim i globalnym oraz ocenia wybrane rozwiązania tych problemów i diagnozuje możliwość własnego wpływu na ich rozwiązanie;

rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego i podaje możliwe sposoby ich rozwiązania.

Komunikowanie i współdziałanie. Uczeń:

rozwija umiejętność dyskusowania – formułuje, uzasadnia i broni własne stanowisko na forum publicznym, szanując odmienne poglądy;

współpracuje w grupie, z uwzględnieniem podziału zadań oraz wartości obowiązujących w życiu społecznym;

korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego, w tym instytucje prawne – sporządza proste pisma do organów władz.

Celem kształcenia w zakresie wiedzy o społeczeństwie jest kształtowanie postaw obywatelskich i prospołnotowych uczniów. Konieczna jest taka realizacja treści nauczania przedmiotu, aby uczniowie rozumieli przydatność poszczególnych zagadnień w codziennym życiu człowieka. Kształcenie to ma także prowadzić do ugruntowania postaw szacunku dla dziedzictwa narodowego i ogólnoświatowego oraz ciekawości poznawczej, otwartości i tolerancji. Treści nauczania sformułowano tak, by uczeń miał świadomość wpływu obywateli na życie publiczne, ale jednocześnie rozumiał konieczność brania odpowiedzialności za własne wybory i decyzje. Musi przy tym mieć świadomość możliwości korzystania ze swoich praw.

Wskazane jest korzystanie z szerokiego spektrum metod dydaktycznych. Nauczyciel powinien stosować nauczanie problemowe i metody kształcące umiejętności społeczne, twórczego myślenia i rozwiązywania problemów (np. burza mózgów, drzewo decyzyjne, metaplan, analiza SWOT, symulacja i odgrywanie ról). Oprócz podręczników istotną rolę w procesie kształcenia powinny odgrywać również teksty źródłowe, słowniki, leksykony, mapy, wykresy, diagramy i zestawienia statystyczne (w tym z wyników badań opinii publicznej).

W celu rozwijania umiejętności komunikacji i współdziałania powinno się stosować różne metody pracy grupowej, w tym uczniowskie projekty edukacyjne (każdy uczeń powinien uczestniczyć w minimum dwóch projektach – np. w realizacji wymagań szczegółowych określonych w: dziale II pkt 1 i 6, dziale III pkt 9, dziale IV pkt 7 i dziale VII pkt 4). Należy także wykorzystywać różne formy dyskusji – np. w realizacji wymagań szczegółowych określonych w: dziale I pkt 3, 5, 8 i 9, dziale II pkt 5 czy dziale VII pkt 2.

W kształceniu kompetencji pozyskiwania, gromadzenia, porządkowania, analizy i prezentacji informacji o życiu społecznym, w tym publicznym, powinna być wykorzystywana technologia informacyjno-komunikacyjna. Istotne jest korzystanie ze stron internetowych instytucji publicznych, w tym organów samorządowych, organów władzy publicznej, organizacji społecznych, instytucji międzynarodowych. Niezbędna jest również praca z różnymi typami przekazu, także interaktywnymi.

W miarę możliwości ważne byłoby również pozyskiwanie informacji w toku wycieczki edukacyjnej (w tym wirtualnej, wykorzystując dedykowane aplikacje) do wybranych instytucji, np. do urzędu marszałkowskiego, parlamentu, sądu. Można także realizować niektóre treści nauczania poprzez lekcje organizowane we współpracy z urzędami administracji rządowej i samorządowej oraz z organizacjami pozarządowymi.

Ocenianie bieżące

1. Podstawową formą bieżącego sprawdzania wiedzy, umiejętności i oceniania ucznia jest:

odpowiedź ustna, kartkówka (krótka forma pisemna), praca domowa, sprawdzian, aktywność i zaangażowanie ucznia.

2. Czas trwania odpowiedzi ustnej i kartkówki nie może przekroczyć 20 minut.
3. Oceny mają charakter jawny
4. Na prośbę ucznia nauczyciel wystawiając ocenę ma obowiązek ją uzasadnić.
5. Każda ocena musi mieć charakter mobilizujący.
6. Pisemne prace powinny być ocenione w terminie do trzech tygodni od napisania pracy

Kartkówki i sprawdziany

1. Nauczyciel informuje uczniów o planowanym sprawdzianie tydzień wcześniej i zapisuje to w dzienniku lekcyjnym.
2. Kartkówka obejmuje mały zakres materiału (3-4 lekcji tematycznych) i nie wymaga wcześniejszej zapowiedzi.

Ocenianie okresowe i końcoworoczne

I. Ustalając ocenę okresową i końcoworoczną nauczyciel uwzględnia

- 1) zdobytą wiedzę i umiejętności
- 2) zaangażowanie i aktywność
- 3) obecność na lekcjach

2. Oceny klasyfikacyjne powinny być ustalone zgodnie z przedmiotowym systemem oceniania

3. Oceny semestralne i końcowe nie muszą być średnią ocen wpisanych do dziennika.

Można stosować tzw. średnią ważoną

4. Podstawą oceny klasyfikacyjnej okresowej i końcoworocznej są oceny znajdujące się w dzienniku elektronicznym

5. Nauczyciel powiadamia ucznia i wychowawcę o przewidywanej ocenie niedostatecznej na miesiąc przed klasyfikacją, a wychowawca w formie pisemnej powiadamia rodziców

6. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną może zdawać egzamin poprawkowy.